

DE BA ZUIN

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland.”

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Jaar II : 14, 25laar de baZuin!

Vrijdag 6 Mei 1898

Dag. I : 4, 15 het voor uieden wel de tijd/ dat gij woont
in uw gewelfte huten, en zal dit huis woest zijn?

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 nummen, fr. per post
f 1.00. Voor Oost-Friesland en Amerika f 1.75. Voor Z.-
Afrika f 2.50. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal
vooruit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van
1-10 regels f 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

C. PH. ZALSMAN,
KAMPEN

Advertentiën en Bestellingen vrachtwij te adresseren aan den
UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten en Stukken
der Medewerkers aan den REDACTEUR, dHr. C. MULDER te KAMPEN. —
Binnenlandsche Bladen. Intezenden Stukken en Werken ter recensie
aan den HOOFDREDACTEUR te AMSTERDAM, Ds. W. H. GISPAN. —

Officiële Kerkelijke Berichten, Verslagen enz. (Uit Het Kerkblad van 6 Mei 1898, nr. 18.)

Uitbreiding der Theologische School.

Aan belanghebbenden wordt door dezen kennis
gegeven, dat op heden de 21e loting van aandelen
in de Rentelooze Leening ten behoeve van de Uitbr.
der Theol. School heeft plaats gehad en dat getrok-
ken zijn de

Nummers 24, 55, 75, 136, 200.

Na de inzending der bewijzen van aandeel aan
ondergeteekende zal de uitbetaling er van onmiddel-
lijk volgen.

J. NEDERHOED,

Alg. Thesaurier.

Middelstum, 2 Mei 1898.

BERICHTEN

VAN PLAATSELIJKE KERKEN.

ARUM, 24 April 1898. Hedenmorgen mocht de gemeente,
en vele met haar, van onzen beminden Leeraar, den Welw.
Heer H. J. Willering, hooren, dat ZEW. bedankt had voor de
roeping van de Geref. kerk van Tzummarum. Dat de Heere
dit besluit bekronen mag met zijnen zegen, is onze bede.

Namens den Kerkeraad,
J. D. HARTSMA, Scriba.

BERLIKUM (Fr.), 26 April '98. Beroepen tot Herder en
Leeraar dezer gemeente, de Welw. Heer Ds. H. J. Allaart
te Harlingen.

Namens den Kerkeraad,
K. BOSMA, Scriba.

ASSEN, 27 April '98. Ds. R. J. van der Veen, te Goes,
heeft voor de roeping onzer kerk bedankt.

Namens den Kerkeraad,
J. VAN DALEN HZN., Scriba.

SIDDEBUREN, 30 April 1898. Heden ontvingen we het
verblifdend bericht, dat onze beroepen predikant Ds. W. J.
Thijssen, na ernstig beraad en biddende overweging, deze roe-
ping had aangenomen. De Heer zij geloofd!

Namens den Kerkeraad,
J. M. SMIT, Scriba.

OLST, 1 Mei '98. Ps 32 : 8a, bij deze woorden: „Ik
zal u onderwijzen, en u leeren van den weg, dien gij gaan zult,”
bepaalde onze geliefde Leeraar leden de gemeente, en maakte
daarbij tevens bekend, dat door ZEW. de roeping naar de ge-
meente te Siddeburen was aangenomen.

Namens den Kerkeraad,
H. SONDORP, Scriba.

TERSEKE, 1 Mei '98. Zoals wij gehoopt en verwacht had-
den, heeft onze Leeraar, de Welw. Heer J. Visser, voor de
roeping der kerk van Oud-Vosmeer bedankt.

Namens den Kerkeraad,
G. MOERDIK, Scriba.

UELSEN (Graafschap Bentheim), 2 Mei 1898. Onze ge-
meente heeft eenparig beroepen als Herder en Leeraar, den
Welw. Heer L. H. Duin, Theol. Cand. te Koovorden.

Namens den Kerkeraad,
G. OLTJUS, Scriba.

GENEMUIDEN, 2 Mei 1898. Gisteren was het voor onze
gemeente een zeer blijde dag. De tot ons van Spijk overge-
komen Leeraar, Ds. Ph. W. H. Eskes, deed des namiddags
zijne intrede naar aanleiding van 2 Cor 4 : 5, na des morgens
tot zijn dienstwerk ingeleid te zijn door onzen geachten Consu-
lent, Ds. J. Bavinck van Kampen, met de woorden van Luk
9 : 13a. Beide keeren vulde een groote schare het kerkge-
bouw. Stelde de Heere ZEW. hier tot een uitgebreiden zegen!
Tevens betuigen wij onzen hartelijken dank aan H. H. profes-
soren en predikanten, die ons tijdens de vacature zoo menigmaal
gediend hebben met de prediking des Woords.

Namens den Kerkeraad,
A. V. D. POL, Scriba.

ZWOLLE, 2 Mei 1898. Met dank aan den Heere kunnen
wij tot onze blijdschap melden, dat onze geliefde Leeraar, Ds.
C. W. E. Ploos van Amstel, met volle vrijmoedigheid voor de
roeping der kerk van Sneek B heeft mogen bedanken.

Namens den Kerkeraad,
B. J. VAN DEN BOSCH, Scriba.

JOURE, 2 Mei '98. Onze geachte Leeraar, Ds. J. R. Dijk-
stra, maakte gisteren de gemeente bekend, voor de roeping
naar Gouda A te hebben bedankt.

Namens den Kerkeraad,
H. HETTEM, Scriba.

SCHIEDAM, 2 Mei 1898. Na een gezegenden arbeid van
ruim 31½ jaar, nam gisterenavond Ds. H. Hoekstra afscheid
van deze gemeente om ze te verwisselen met die van Arnhem.
Bij de kenne en behandeling van den tekst, Ps 147 : 2, heeft
de gemeente van het begin aan genoten. Een talrijke aan-
dachtige schare, waaronder een deputatie der zusterkerk,
vulde het ruime kerkgebouw. Aan het einde werd ZEW. toe-
gezongen Ps 121 : 4.

Namens den Kerkeraad,
J. H. JACOB, Scriba.

NIEUWENDAM, 2 Mei 1898. Gisterenmorgen verblijde
onze Herder en Leeraar, Ds. P. A. Lanting, ons en de gemeente,
door ons mede te deelen en met vrijmoedigheid tot ons en de
gemeente te zeggen: ik blijf bij u. Stelde de Heere hem nog
tot een rijken zegen voor deze gemeente en Hij doe de teleur-
gestelde kerk spoedig den man zijns raads vinden.

Namens den Kerkeraad,
JOUS. VAN DEN BERG, Scriba.

GOUDA, 2 Mei 1898. Andermaal werden wij teleurgesteld,
wij ook Ds. J. R. Dijkstra voor de roeping naar Gouda A be-
dankte.

Namens den Kerkeraad,
J. V. OEL, Scriba.

BERICHTEN VAN CLASSES.

Classis Amsterdam.

De vergadering der Classis Amsterdam zal D. V.
worden gehouden op Woensdag 1 Juni a.s.
Punten voor het Agendum worden ingewacht
tot 16 Mei a.s. bij een der ondergeteekenden.

Namens de Geref. kerk te Amsterdam,
J. ELINKEL,

2e Jan van der Heijdestraat 58.

H. GROENENDIJK AYN.,

Vondelstraat 11c.

Amsterdam, 2 Mei 1898.

BERICHTEN VAN PROVINCIEËN. N.-Holland.

De vergadering van deputaten voor het Studie-
fonds in N.-Holland zal worden gehouden den 9
Mei 's morgens 11 uur, Kerkstr. 109, Amsterdam.

H. LOUMAN BEIJER, Scriba.

Landsmeer, 27-4 '98.

Prov. Syn. van Groningen.

De vergadering der Provinciale Synode van
Groningen zal D. V. gehouden worden Woensdag
15 Juni a.s. in het kerkgebouw in de Nieuwe Eb-
bingestraat te Groningen. Aanvang 10 uur v. m.
Punten voor de Agenda en opgave van de namen
en woonplaatsen der afgevaardigden worden vóór
28 Mei bij den ondergeteekende ingewacht.

Rekendag Dinsdag 14 Juni v. m. 10 uur.

H. SCHOLTEN, Prov. Corr.

Zuidhorn.

Prov. Synode van Middelburg.

Aangezien gegrond bezwaar wordt ingebracht
tegen den vastgestellten datum van 15 Juni e.k.
voor de Zeeuwse Provinciale Synode, heb-
ben ondergeteekenden bij dezen de eer belanghebbenden
te verwittigen, dat ze besloten hebben dezen
datum van samenkomst der Synode van Middel-
burg ééne week te verschuiven, zoodat die nu
gesteld is op Woensdag 22 Juni e.k. aanvang des
voormiddags om halftien.

Namens de Gerefo. meerde kerken,

A. LITFOOIJ,

L. WAGENAAR.

ONTVANGSTEN.

Voor de kerk te Munnekezijsl.

In de laatste weken ontvingen we slechts een drietal gaven:
Van Hallum f 5.—; van Arum f 1.50; van Kralingen f 1.—.
Bovengenoemde kerken zeggen wij dank voor hare gaven.
De kerkbouw is bijna voltooid, en ofschoon wij door veler hulp
in staat werden gesteld tot hertoe met moed voort te gaan,
rijst er bij 't eind bezwaar, dat de gemeente in meerder schuld
komt. Daarom is het, dat bij vernieuwing door ons een beroep
gedaan wordt op de kerken, die in gebreke bleven onze kerk
met haar gaven te verblijden. Ach, helpt ons, opdat wij ons
verheugen mogen in een ruim kerkgebouw, dat de schuld der
gemeente niet verzwart.

Namens den Kerkeraad,
A. GEUCHES, Praeses.

J. V. D. VERN, Scriba.

Munnekezijsl, 3 Mei 1898.

Voor de Wilp.

Van de Geref. kerk te Oude-Pekela f 2.50; Wartena f 1.—;
Zuilichem f 1.—; Zierikzee f 1.—; Kielwindeweer f 3.—;
Kollum A f 2.50; Spijk A f 5.—; Hallum f 5.—; Blija
f 2.—; Uithuizen f 5.—; Baarland f 2.—; Warfum f 3.—;
Leens f 8.25; Leiden C f 2.20; Lemmer f 1.—; Wildervank
f 5.—; Heinkensand f 1.—; Haulerwijk f 1.—.

Ook deze gaven hebben ons hartelijk verblijd, en worden
derhalve ook met dankbaarheid door ons vermeld, geen oog-
blik twijfelende, of er zullen weldra nog vele volgen.

I. ERINGA.

De Wilp, 2 Mei 1898.

Voor de Inw. Zending in den Zuid-Oosthoek van Friesland.

Door Ds. H. Brouwer een gedeelte collecte f 3.875
Van de Jongel.-vereniging te Echten f 3.35
Van L. Bieneveld te Elkerzee f 0.25
Heerenveen, 2 Mei '98.

P. A. SMILDE, Penn.

Voor de Inw. Zending en Bijbelcolp. in Noord-Brabant en Limburg.

Van A. Gruis te Zaandam opbrengst van postzegels f 1.—
Van L. Smit te Schokland f 2.—
Busje kinderen J. G. van der Hoogt Kampen f 2.—
Door J. van Aartsen Jz. Zending-commissie der
Geref. kerk te Middelburg f 25.—

Ter aanmoediging van den steun der Geref. kerken kunnen
wij er op wijzen, dat het werk der Inw. Zending vooral in
Limburg aan vele kerken ten goede komt, dewijl wij dikwijls
verstrooide en afgedwaalde leden weer mogen verzamelen, doch
dikwijls voor slechts korten tijd ons in hun bezit mogen ver-
heugen, door de gedurige verplaatsing van werklieden op de
ateliers van de St. spoor- en ambtenaren naar andere provincies,
waar ze dan als leden der kerk werkzaam. Zoo verloren wij
de laatste weken in Venlo verscheidene getrouwe bezoekers en
zoo gaat het ook in de kerk te Tilburg. Gelukkig worden die
ledige plaatsen van Heerlede weer door nieuwe ingenomen.
Onze Zendingstations hebben wel iets van een duiveltent. Wij
zeggen den gevers hartelijk dank.

Namens Deputaten,

Ds. A. SCHOUTEN, Praeses.

Ds. J. K. VAN HAERINGEN, Secretaris.

J. DEN BOER, Penningsmeester te Alankerk.

Voor de Theol. School.

Van de gemeente te:
Slidrecht f 17.82 Sneek B f 16.09
Hindeloopen f 3.45 Koudum f 9.88
Goinga e. a. f 10.27 Scharnegoutum f 11.20
Sijbrandaburen f 5.12 Hommerts f 4.50
Nijemirdum e. a. f 4.50 Bleiswijk f 5.95
Bozum f 3.64 Hoek van Holland f 8.45
Oosthem e. a. f 3.36 Hoogvliet f 4.61
Mist f 7.50 Katendrecht f 21.44
Onsteda e. a. f 5.91 Maassluis B f 25.03
Oppenhuizen f 8.50 Poortugal f 1.06
Workum f 18.19 Rhooen f 5.92
Woudsend f 3.75 Rotterdam A f 138.95
Heeg f 19.41 Rotterdam B f 73.45
Hemelum f 1.50 Schiedam A f 24.57
Sloten f 0.53 IJsselmonde f 5.36
Sneek A f 27.79 Charlois (1/2 Coll.) f 12.78
Wierum f 2.95 IJelshaven id. f 8.76
Wijked f 1.35 Maassluis A id. f 13.59
Balk f 1.97 Terneuzen f 25.—
Van M. P. Pel te Stroobos f 12.50
Van H. te Ten Boer f 2.50
Van P. Elenbaas, scriba Geref. kerk te Baarland f 5.—
Middelstum, 2 Mei 1898.

Voor de Uitbreiding der Theol. School de volgende Jaar- lijkse bijdragen.

Classis Appingedam.
Class. Coll. Corresp. Ds. J. Huizinga te Stedum.
Bierum.
Ds. J. Groenewegen f 10, P. Doornbos f 1, J. Veenkamp f 2,
G. H. Bakker f 2, W. Bienveng f 5, P. Tichelaar f 1
Spijk A.

Gemeente f 20.—

Class Coll. Corresp. Ds. J. R. Dijkstra te Joure.

J. M. Praamsma f 2, H. IJttema f 1, Ds. J. R. Dijk tra
f 1, A. Woosa f 0.50, P. M. Kijnsma f 1, P. K. de Jong
f 1, D. de Vrij f 1, A. Keus f 1, J. v. d. Velde Jr. f 1, J.
v. d. Velde Sr. f 1, J. B. Holtrop f 1, K. Steenbek f 1, Johs.
Romkema f 1, H. Plantinga f 1, G. Spanning f 1, J. v. d.
Veen f 1, A. Brouwer f 0.50, K. Romkema Pzn. f 0.50.

Broek.
H. S. d. Vries f 1, J. S. D. de Vries f 1, F. de Vries f 1,
K. M. Postema f 1.

Oosterhaule.
G. B. Holtrop f 1, A. Holtrop f 1, A. Keizer f 1.

Terkaple.

G. J. Westertorp f 1.—

M. J. de Jong f 1.—

F. de Jager f 1.—

Wolvega.

G. Dijkstra f 2.50, H. Veenstra f 1.50, K. Doornbos f 1.

Class. Coll. Corresp. Ds. M. Ouendag te Zevenbergen.

Dinteloord.

Ds. J. Offringa f 1, J. Vogelaar Ptz. f 1, P. W. Vogelaar Jz.
f 1, S. P. Vogelaar f 1, S. Vroom f 1, P. W. Vogelaar Az. f 1,
D. Schilperdoort f 1, L. van Dis f 1, C. van Beveren f 1.

Klundert.

Ds. J. D. van der Velden f 1.50, C. den Engelse f 1, A.
Bakker f 1, C. Hendriks f 1, L. Punt f 2, A. Mans f 1, A.
C. van Drimmelen f 1.50, P. W. Maris f 2, M. Knook f 2,
J. van Mourick f 1, C. Mac-Lean f 1, Wedw. J. Schalekamp
f 1, H. J. Kuypers f 1.50, B. d. Haan f 2.

Moerdijk.

A. H. P. Ardon f 0.50, A. J. van Altena f 0.50, C. Dik f 0.50.

Raamsdonk.

A. Zijlmaans Pz. f 1, A. Zijlmaans Dzn. f 2, W. J. Zijlmaans
Dzn. f 2, J. P. Dorrenboom f 2, Ds. J. C. C. Voigt f 2.

Zevenbergen.

J. de Haan f 1.50, Ds. M. Ouendag f 1, G. Bax f 1.

Class. Coll. Corresp. Ds. A. v. d. Linden te Schoondijke. Terneuzen

Gemeente f 35.—

Class. Coll. Corresp. Ds. D. Steenhuis te Blija.

Dokkum.

W. van der Gang f 2.50, Boorsma en Wijngaarden f 1, W.

Koolstra f 1, Meijuff. de Graaf f 2.50, M. D. B. f 1.

Blija.

Ds. D. Steenhuis f 1.—

Giften in eens.

Bierum.

Ds. J. Groenewegen f 100, W. J. Bos f 1, Wedw. J.

Sebens f 1, T. Oldenhuis f 1, J. L. Eisses f 1, A. E. Bakker

f 2, Wedw. J. Berghuis f 1, N. N. f 1.

Siddeburen.

Gemeente f 3,10

Stedum.

Ds. J. Huizinga f 5, P. Pilon f 1, E. Pilon f 2, J. Smit f 2.50,

K. Dijkhuis f 1, W. Ubbens f 5, C. Schreuder f 1, J. Wie-

ringa f 1, C. Westerdijk f 1, M. Wolthuis f 1, E. J. Dursema

f 2.50, J. van der Meer f 2, H. Smit f 2, P. Holtman f 1, J.

Oudman f 1.25, L. Pilon f 1, Wedw. B. Zand f 1, A. Boe-

lenna f 1, B. de Ruiter f 1, G. Bos f 0.50, H. Blank f 0.50,

M. Baurma f 0.50, Th. de Jong f 0.50, H. Koopman f 1,

A. Wester f 1.50, J. Wolters f 0.50, K. Ekens f 0.50, J. Bos

f 0.50, M. Hollander f 0.50, T. Pilon f 1, M. v. d. Vennen

f 0.50, J. Pot f 0.75.

Joure.

J. van Dijk f 1, S. H. Holtrop f 1, N. N. f 1, M. J. ten

Hoor f 1.

S. D. de Vries f 2.—

Echten.

W. Kroes f 1.—

Wolvega.

A. Bransting f 1.—

Klundert.

J. C. Punt f 1.50

Raamsdonk.

P. Lankhuizen Snr. f 1, P. van Wageningen f 1, H. de

Jong f 1, Joh. Corn. Zijlmaans f 1, Wedw. D. B. van Steenis f 1,

H. Hommel f 1, Petrona M. Konings f 1, J. Arns Konings

f 1, G. Lankhuizen f 2, C. Ommen f 0.25.

Dokkum.

S. Hauma f 1.—

Coll. bij een spreekbeurt te Dokkum, v. d. Theol.

School, door Ds. Steenhuis te Blija f 10.53

Van den Heer K. Tuinenga te Dokkum een aandeel

in de rentelooze leening ten behoeve van de Uit-

breiding der Theol. School, groot f 100.—

J. NEDERHOED, Algem. Thesaurier.

Middelstum, 2 Mei 1898.

Voor de Zending.

Door L. Hofstra Jzn., v/d Ger. Jongel.-Ver. „Bid

en werk” te Franeker f 5.50

Door G. Sikkem, v/d Jongel.-Ver. te Munnekezijsl f 1.40

Schriftbeschuwing.

Het heilig Evangelie naar Johannes.

XXI.

HOOFDSTUK IV.

In vs. 23: *maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook dezulken, die Hem alzo aanbidden.* keert Jezus tot de in vs. 21 uitgesprokene gedachte terug, met de bedoeling om deze toe te lichten, en op de omstandigheid van het oogenblik toe te passen. In vs. 21 had Hij gezegd, dat er weldra een tijd komen zou, waarop de menschen niet langer aan eene bepaalde plaats der aanbidding gebonden zouden zijn. Thans kondigt Hij aan, dat deze toekomst reeds gekomen is, wel niet voor allen mensch, maar toch voor een zeker aantal menschen, die Hij als de ware aanbidders van de groote menigte aanbidders onderscheidt. De ure, die straks voor allen komt, is voor enkelen alreeds gekomen. Met die enkelen heeft Jezus de schare zijner discipelen op het oog, de nieuwe gemeente, die Hij bezig is uit de windselen des Jodendoms los te maken. Ware aanbidders heet Hij hen, in tegenstelling tot de werktuigelijke aanbidders, die wel in den met handen gemaakten tempel aanbidden, maar daarbuiten nooit, omdat de drang er toe hun ontbreekt. Die ware aanbidders zullen den Vader aanbidden in geest en waarheid. Reeds nu doen zij het, voorzover zij zich in de uitoefening van den plicht der aanbidding niet in hunne conscientie gebonden gevoelen aan bepaalde plaatsen en vormen; straks zullen tempel en ceremonie geheel voor hen wegvallen, daar God beide wegnemen en te niet doen zal. De woorden »geest en waarheid" zijn eenigszins onderscheiden. »Geest" wijst den staat van het hart des menschen aan, zooals deze gevormd wordt door de verlichting des Heiligen Geestes, die ons God kennen doet als dengene, die op alle plaatsen met de zijnen in innerlijke gemeenschap staat. »Waarheid" staat hier niet tegenover huichelarij of dwaling, maar tegenover den toevalligen en voorbijgaanden vorm der Godsverering onder het Oude Verbond, als de vervulling en het wezen van dezen. Door te zeggen, dat de Vader zulke aanbidders »in geest en waarheid" zoekt, kondigt Jezus zich zijdelings bij de Samaritaansche aan, als dengene, door wiens tuschenkomst de Vader bezig is de ware aanbidders te vergaderen. Als Christus voorts zegt: *God is een geest, en die Hem aanbidden moeten Hem aanbidden in geest en waarheid*, 24, wijst Hij aan, wat de reden is, waarom God in geest en waarheid aanbeden wil zijn. De aanbidding moet met den aard van zijn wezen overeenkomen. God nu is geest; daarom kan Hij op den duur geene aanbidding willen, die, aan eene beperkte plaats en aan uiterlijke vormen gebonden, zijne geestelijkheid, dat is de oneindigheid van zijn wezen en de innigheid zijner gemeenschap met de zijnen, verdonkert. Zijne geestelijkheid eischt een volk van mondige zonen, dat Hem overal aanbidt, om er door te bevestigen, dat geen tempel, hoe groot ook, 1 Kon. 8: 27, Hem omvatten kan, en dat het Hem te doen is om eene aanbidding, die zich hare eigene vormen schept, omdat zij opwelt uit het hart.

De vrouw zeide tot Hem: *ik weet, dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal Hij ons alle dingen verkondigen*, 25. Wat zal de vrouw op al deze dingen zeggen? Zij weet het niet, een ding echter weet zij wel, namelijk, dat de Messias komen zal, en als die gekomen zal zijn, dan zal elk weten, wat er geschieden zal, naardien Hij den menschen alle dingen zal verkondigen. Tot zoolang zal zij haar antwoord terughouden; op den Messias zal zij wachten, met te gelooven. Men lette er op, dat zij Jezus niet tegensprekt; dat kan zij niet doen, omdat zijn persoon en zijn woord te diepen indruk op haar heeft gemaakt. Zijn optreden heeft zelfs zooveel overeenkomst met dat van den Messias, dat zijne verschijning het beeld van den Messias in haar binnenste heeft doen oprispen. De indruk, dien haar woord op ons maakt, laat zich aldus vertolken: *gij zelf, die tot mij spreekt, zoudt haast de Messias kunnen zijn*. Er is tuschen deze vrouw en het geloof nog maar ééne schrede. Haar hart is reeds gewonnen; nog één woord en zij gelooft.

Jezus houdt dat woord niet terug: *Jezus zeide tot haar: Ik ben het, die met u spreekt*, 26. Met nadruk kondigt Jezus zich aan de Samaritaansche als den Messias aan. Terwijl Hij onder zijn eigen volk over zijn Messiaschap zwijgt, ja de zijnen verbiedt, het te prediken, komt Hij er hier onomwonden voor uit. Men zegge niet, dat Hij met zichzelf

in tegenspraak is; »voor verschillende gronden moest Jezus ook verschillend zaad bezigen." Onder de Joden verbond zich aan den Messiaanschen titel vóór alles het denkbeeld van Koningschap. Dit was juist; nochtans was het verkeerd, dat men dit Koningschap aardsch en vleeschelijk opvatte. Vandaar verborg Jezus onder Israël zijn Messiaschap steeds achter zijn Zoonchap; Hij wilde een vleeschelijk geloof, met de hersenschimmige verwachtingen en de staatkundige beroeringen, die het in zijn nasleep zou hebben, voorkomen. In Samaria was zulk eene voorzichtige terughouding niet noodig. Daar verbond men aan den titel van Messias slechts de voorstelling van een profeet, die niet boven Mozes zou staan; als Koning erkende men Hem niet. De Messias, Bekeerder geheeten, zou de menschen tot het volle licht der kennis brengen, naardien Hij alle dingen weten en verkondigen zou, en alle volken tot den dienst der wet bekeeren. Of de Samaritanen van Jezus' tijd toen reeds geloofden, dat de Messias op den leeftijd van 110 jaren sterven, en op den berg Gerizim begraven worden zou, weten wij niet; in elk geval staat het vast, dat hunne voorstelling van den Messias zeer onvolkomen was. Maar omdat het denkbeeld, dat de Messias als profeet optreden zou, hoe eenzijdig ook, niet onjuist was, kon Jezus zich Messias heeten, zonder gevaar te loopen om er door aan valsche voorstellingen voet te geven. Hij deed het in het vertrouwen, dat het geloof slechts met Hem in gemeenschap behoefde te treden om tot zijne volle hoogte te komen.

En daarop kwamen zijne discipelen, en verwonderden zich, dat Hij met eene vrouw sprak. *Nochts zeide niemand: wat vraagt gij? of: wat spreekt gij met haar?* 27. De vrouw werd door de leeraars in Israël als voor grondig onderricht in den godsdienst onvatbaar beschouwd. Zij was het onmondige kind. Men moet de woorden der wet liever verbranden dan aan eene vrouw onderwijzen, leerden de Rabbinen. Op de openbare straat met eene vrouw een gesprek aan te knopen, al was deze de eigene echtgenoot, werd den man onwaardig geacht. Met soortgelijke voorstellingen daarover, verwonderden zich intusschen de wedergekeerde discipelen over de gemeenzaamheid van hunnen Meester met eene vrouw, te meer daar deze eene Samaritaansche is. Toch houdt eerbied hen terug om Hem opheldering te vragen.

(Wordt vervolgd.)

VAN ANDEL.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Friend,

Ook u zal het niet onbekend zijn, dat men, vroeger en later, het onderscheid tuschen de Wittenbergse en Geneefsche reformatie heeft pogen te formuleeren in het volgende.

De Wittenbergse reformatie gaat uit van deze grondgedachte: alles wat niet rechtstreeks in de H. Schrift verboden is, kan blijven bestaan, indien daar eenige nuttigheid of eenige stichting voor de kerken in gelegen is, zoo o.a. de beelden in de kerken als »boeken der leeken."

De Geneefsche reformatie daarentegen heeft tot grondgedachte: alles wat niet in Gods Woord geboden is, mag niet in de kerken geduld worden; want in de H. Schrift is ons volkomen geopenbaard de gansche wijze des dienstes, die God van ons vordert.

Dat dit verschil in grondgedachte ook een groot onderscheid in de praktijk zou voortbrengen, lag voor de hand. Geheel de Lutherse kerkinrichting is anders dan de Gereformeerde, en geheel de levensstoon en levensopvatting, op het gebied van kerk, staat en maatschappij, wordt er door beheerscht. Er zijn gekomen Lutherse landen en Gereformeerde landen, een Lutherse ontwikkeling van de heilsorde en een Gereformeerde, een Lutherse Gezang en een Gereformeerde Psalm. De Gereformeerde Ouderling en de Lutherse Pastoor. Het lidmaat der Gereformeerde kerk dat tevens geregeerd Prins of Koning is, en de Koning die tevens de Opperste Bisschop der kerk is.

Uit de Geneefsche reformatie volgt, dat in de voorstelling en in het stelsel der Gereformeerden alles berust en berust moet, op een gebod Gods. Een mensch, wie hij ook zij, heeft in den dienst Gods niets te zeggen of te bevelen. Onwillekeurig leidde dit ware en mitsdien schoone beginsel, toen het door onvolkomen, zondige menschen in praktijk werd gebracht, tot zoodanige wettische toestanden, dat het onderscheid in de bedeeeling van het genade-verbond, vóór en na de komst van den Middelaar, zoo klein mogelijk werd gemaakt.

In de plaats van de besnijdenis de kinderdoop gekomen zijnde, moest deze ontvangen worden, wel niet juist op den achtsten dag, doch altijd vóór, niet na den achtsten dag.

In plaats van den zevenden dag, de Sabbat op den eersten der week, met

al de predikanten en eischen van den Sabbat des zevenden dags.

In plaats van één tempel, elke kerk een tempel, bevolkt door Sionieten, die uit God geboren zijn.

Geen Koning David of Salomo, maar, om bij Nederland te blijven, een Voedsterheer der kerke, een tweede David, een tweede Salomo, een tweede Jozua, een tweede Mozes, en een raad van oudsten in hunne Heeren Hoog-Mogenden. En in de regeeringslichamen van Stad en Lande, Gewesten, Dorpen, Heerlijkheden, allerlei Welgeboren, Hoogwijze, Erfteste, Zeer geleerde en Zeer godzalige mannen met de wijsheid van Salomo en de godsvrucht van Hiskia toegerust.

Als Priesters en Levieten, moesten de Predikanten en de Ouderlingen beschouwd worden, en Nederland was het wezenlijke verbondsvolk, gedeeld, gelijk Jacobs nakroost, in twee Rijken, het Rijk van Israël (de Roomschen) en het Rijk van Juda (de Gereformeerden.)

Ik zal de uitwerking niet verder voortzetten, en voer het bovenstaande alleen aan, om de voorstelling bij u te verlevendigen en er u op te wijzen, hoe de denkkraft en de scherpzinnigheid der menschen uit een op zich zelf waar, en mitsdien schoon, beginsel velerlei halen kan, dat er toch niet inzit.

Dit is gebleken, zoowel wat betreft de leer als de Kerkenordering.

Wat de leer betreft, redeneerde men in onze jeugd sterk uit art. 7 der Gel. Bel., voornamelijk uit deze woorden: *Men mag ook geener menschen schriften, hoe heilig zij geweest zijn, gelijk stellen met de Goddelijke Schriften, noch de gewoonte met de waarheid Gods, (want de waarheid is boven alles,) noch de groote menigte, noch de oudheid, noch de successie van tijden of personen, noch de conciliën, decreten of besluiten."*

Hieruit bewees men, dat het echte Gereformeerde beginsel vrijheid van denken en spreken eischt, en onderteekening van de Formulieren van eenheid, als in alles met Gods Woord overeenkomende, een onprotestantsche en ongereformeerde eisch en daad is. Men mag toch geen geschriften van menschen, hoe heilig zij geweest zijn, vergelijken bij de Goddelijke Schriften, den Bijbel, noch de gewoonte bij de waarheid Gods.

En ook is het ongereformeerde, zich op het gezag der Dordsche Synode te beroepen, want noch de conciliën noch decreten of besluiten, hebben bindend gezag voor ons, wijl alle menschen feilbaar en mitsdien leugenachtig zijn. *De waarheid is boven alles!* En om de waarheid te kennen moet men onderzoeken. En om met vrucht te kunnen onderzoeken moet men vrij zijn. Men moet alle menselijke schriften, dus ook de belijdenisschriften, aan de waarheid toetsen. En dan moet men ook vrij zijn om de resultaten van zijn onderzoek openbaar te maken. Men moet kunnen prediken en onderwijzen, wat men, na ernstig onderzoek, gelooft waarheid te zijn, en recht hebben, dit te verdedigen tegen alle tegenspraak. Dat is het echte Gereformeerde beginsel, het beginsel der Calvinistische reformatie: Gods Woord alleen en niets dan Gods Woord!

Zoo blijkt het mogelijk met een formeel beroep op de belijdenis het materiele, den wezenlijken inhoud van de belijdenis zich van den hals te schuiven, alles in naam van het echt Protestantsch, echt Gereformeerde beginsel!

Het komt er maar op aan, of men redeneeren kan, en de kunst verstaat van te kunnen bewijzen, wat men wil bewijzen.

Met deze methode heeft men ook het gezag der H. Schrift zelf te niet gedaan.

De Bijbel is door menschen beschreven. De Bijbel is dus een geschrift. Een oud geschrift. De Bijbel moet onderzocht worden. Naar Protestantsch beginsel is het onderzoek vrij. Men mag, naar dit beginsel, niet alles aannemen, wat oud is en overgeleverd door de voorgelachten. De waarheid bovenal! En de Bijbel zelf leert, dat men de waarheid moet liefhebben, en dat de H. Geest in de waarheid leidt, dat het koninkrijk Gods niet bestaat in woorden maar in kracht, en dat de woorden van Jezus woorden zijn van eeuwig leven.

Zoo heeft men, formeel zich op de belijdenis beroepende, zoowel de belijdenis als den Bijbel verworpen, en aan beider gezag zich onttrokken. Niettegenstaande alle deze buitensporigheden blijft echter het beginsel toch waar, dat we in den dienst Gods ons moeten houden aan hetgeen de Heere ons in zijn Woord geboden heeft.

Doch in de toepassing van dit eenig ware beginsel moet altijd rekening gehouden worden met het onderscheid tuschen de oude en nieuwe bedeeeling van het verbond der genade; met den zoon, die nog onmondig is en onder voogden en verzorgers is gesteld, en den volwassen zoon, die vrij is van den tuchtmeester.

Voor al geldt dit, voor de bijzondere bepalingen der Kerkenorde. In die bepalingen treedt de vrijheid des Nieuwen

Verbonds zóó op den voorgrond, dat het onderscheid tuschen de wettelijke voorschriften van den dienst Gods onder de Oude Bedeeeling en de vrijheid des Nieuwen Verbonds dadelijk in het oog springt.

Het is dan ook onder de Gereformeerden buiten geschil dat, wanneer iemand de bepalingen der Kerkenorde niet naleeft of zelfs daar tegen doet, *niet zondigt*, zoo hij den innerlijken godsdienst van de eerste tafel der wet onderhoudt en anderen niet erger maakt, of de orde in de gemeente verstoort. Gods gebod is: laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden. Wie daar tegen handelt, zondigt. Maar die, somtijds zelfs om alle dingen met orde te doen geschieden, bepalingen der Kerkenorde niet naleeft of zelfs overtreedt, die handelt niet tegen maar naar het doel van alle Kerkenorden, hetwelk niets anders is dan om de goede orde en de eendracht in de gemeente te bewaren.

Indien het Gereformeerde beginsel, in de praktijk altijd zoó ware toegepast, of werd toegepast, zouden er vele onaangenaamheden minder zijn en, naar mijne meening, zou de innerlijke dienst Gods er geen schade maar voordeel van hebben.

In onze dagen moet hier te meer op gelet, wijl de bepalingen der Kerkenorde, waaronder wij leven, uit 16e en de eerste helft der 17e eeuw zijn, en geheel andere toestanden en verhoudingen onderstellen, dan die thans bestaan.

En de ondervinding heeft dan ook reeds overvloedig geleerd, dat, waar men theoretisch begint met de bepalingen der Kerkenordering te handhaven, men er spoedig praktisch toe komt, een weinig water in den wijn te doen, omdat men ziet, dat het eigenlijk toch zoo niet gaat. Het papier is wel geduldig, maar men heeft met menschen te doen en men verkeert in toestanden, die voor geen redeneering wijken.

Dit nu is niet tegen maar naar het gebod Gods, niet tegen maar naar het Gereformeerde beginsel; om alles te schicken en te richten naar het Woord Gods, hetwelk beveelt, alles te doen tot stichting, en opdat de naam van den Heere Jezus geprezen worde.

Ik schrijf u deze beschouwingen, om u te laten gevoelen, dat er onder ons geen strijd is over de eigenlijke beginselen, maar alleen over hetgeen uit die beginselen door deductie of redeneering wordt afgeleid. En nu stem ik wel toe, dat de strijd hierover ernstig en gevaarlijk genoeg kan zijn, maar zoolang de kerk des Heeren op aarde uit onvolmaakte en mitsdien zondige menschen bestaat, zal zulk een strijd niet te voorkomen zijn. Hij zal ook de eenheid niet verbreken, zoolang wij vasthouden aan het formeel beginsel van het Gereformeerde kerkrecht: dat voor vast en bondig moet gehouden worden, wat met de meeste stemmen besloten is, tenzij het blijke te strijden tegen Gods Woord.

Van harte,

T.t.

GISPEN.

Politieke Beschouwingen.

In den ongelukkigen krijg tuschen N.-Amerika en Spanje is dan de eerste geduchte slag geslagen. Zondagochtend vóór de Amerikaanse vloot in de baai van Manila, de hoofdstad der Philippijnsche eilanden, de vloot der Spanjaarden, die spoedig als vernietigd was. En geen wonder, hoe dapper ook en met opofferenden moed de Spanjaarden streden, dat betoon kon niet vergoeden, wat aan de Amerikaanse vloot zulk een geducht overwicht gaf: de meerdere sterkte en de grootere kracht hunner schepen. En daarbij kwam, dat de beide hoofdcommandanten der Spanjaarden daar een verregaand gebrek aan voorzorg en waakzaamheid hebben getoond, die noodlottig voor hunne vloot moest worden met al de jammerlijke gevolgen van dien. Aan de Amerikanen komt echter den lof toe, dat zij op buitengewone tactische wijze zijn te werk gegaan bij 't indringen in de baai en 't oprollen der Spaansche vloot. Toch gaven de Spanjaarden de stad nog niet over aan de eischende Amerikanen. Men vermoedt dus dat Dinsdag reeds het bombardement der stad heeft aangevangen, en onwaarschijnlijk is 't niet, al blijven nadere berichten daarvan uit, vermoedelijk omdat de telegraaflijn is afgesneden. 't Spreekt echter van zelf, dat van een betekenenden weerstand wel geen sprake meer kan zijn, omdat de Spanjaarden daar te lande nog minder in staat zijn tot tegenweer, dan ze ter zee zijn gebleken. En van versterking uit het moederland kan in geen geval sprake zijn. Blijkbaar heeft men daar alle krachten ingespannen om Cuba, de parel der antillen, te bewaren. En eindelijk is dan ook de Spaansche vloot derwaarts vertrokken. Doch wat zal deze tegen de Amerikaanse doen? Tenzij dat de andere schepen (nog wel de slagschepen) uit de straat van Gibraltar en die uit de noordelijke Oceaan zich er mede vereenigen — anders zal deze vloot spoedig evenmin bestand blijven tegen de hier ook geduchte en talrijke Amerikaanse oorlogsschepen.

Bij Cuba bepaalde het zich voornamelijk tot onbetekenende schermutselingen en het kapen van koopvaarders. En daarbij komt nu nog, dat, reeds bij de eerste nederlaag, in Spanje zelf de oude partijchap van conservatieven, liberalen, carlisten en republikeinen onderling het hoofd begint op te steken naar aanleiding van de gebeurtenissen voor

Manilla. De liberale Regeering heeft zich dan ook genoodzaakt gezien den staat van beleg in Madrid af te kondigen; een teken dat zeer onheilspellend is. Zoolang het een als het ander wijst er op, dat het vonnis der historie aan Spanje schijnt te zullen worden voltrokken: het onrechtvaardig bewind en het wanbeheer, sinds eeuwen gevoerd, worden bezocht en er is weinig grond voor de verwachting, dat het gelouterd uit den smeltkroes zal komen. God gebruikt in zijn bestuur soms het eene volk om het andere te tuchtigen en het straks wederom zelve zijn toorn te doen ondergaan over eigen wangedrag. Ook voor de volkeren geldt deze wet des Heeren, dat gerechtigheid alleen de natien verhoogt.

In Italië zijn de toestanden allerdoevigst. De Regeering moet lichtingen der militie onder de wapenen roepen, teneinde de oproeren te onderdrukken, die uit gebrek en nijpenden nood ontstaan op vele plaatsen. De meer en meer drukende graanprijzen dragen vooral daartoe het hunne bij; meestal gevolg van de wijze, waarop de handel van den oorlog en de hongersnood in enkele streken van Rusland partij trekt. Ook in Oostenrijk en Frankrijk begint het in dit opzicht onrustig te worden, en van die onrust wordt handig, maar ongelukkig door partijen gebruik gemaakt.

In de Transvaal heeft de President den Volksraad geopend met eene rede, waarin hij de twintigjarige betrekkingen als doorgaand vriendschappelijk noemt. Hij die met Engeland betreft, koesterde hij nog de hoop, dat het overleg een bevredigende regeling der geschillen zou doen verkrijgen, zoo echter, dat vorige wenschen en pogingen op een gunstige schikking gericht blijven. Nu, ook wij willen het goede hopen, ofschoon wij van Engeland in dit opzicht al zeer weinig verwachten, al speelt het ook desangenaamde een rol van Christenatie en bevrijder van verdrukten, tot eigen roem en eigen baat!

In onze Tweede Kamer kwam Dinsdag de definitieve begroting van de Marine in behandeling. Van verschillende richtingen had men heel wat aan te merken en van vertrouwen was weinig sprake. Toch zal ze er wel doorgaan: 't is nu geen tijd om ministers aan den dijk te zetten.

NOORDTJII.

VOLKSNODEN.

Vereeniging tot Christ. Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland.

AGENDA

voor de Jaarvergadering op den 12 Mei 1898, te houden in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te UTRECHT. Aanvang voormiddags 11 ure.

1. Opening.
2. Voorlezen van de presentielijst.
3. Verslag van den Secretaris over 1897.
4. Mededeelingen van den Penningmeester.
5. Benoemingen:
 - a. van twee Bestuursleden in de periodieke vacature van de H.H. S. BARON v. HEEMSTRA en S. S. HOFSTRA;
 - b. van de drie leden der Commissie tot onderzoek van de rekening over 1898.
6. Voorstel van het Algemeen Bestuur tot het aangaan van een geldleening groot f 250,000.
7. Voorstel van de Afdeling Groningen: Het Bestuur der Afd. Groningen vraagt, of er geen mogelijkheid bestaat uitvoering te geven aan den wensch, door velen in de Noordelijke Provinciën gedeeld, om in »Dennoord" te geraken tot inrichting voor 26. kl. patiënten.
8. Voorstel van de Afdeling Meppel: De Algemeene Vergadering spreke als haar oordeel uit, dat art. 5 der Statuten niet verbiedt, dat eene afdeling als haar afgevaardigde naar de Algemeene Vergadering aanwijst een harer leden, die tevens lid van het Algemeen Bestuur is.
9. Varia.
 - a. Hoe komen wij aan Christelijke opleiding van geneesheeren en in 't bijzonder van psychiaters?
 - b. Wat te doen om steun te verkrijgen van meer Kerkeraden en Diaconien, inzonderheid Ned. Herv.?
10. Sluiting.

Gelijk men ziet, wordt de Alg. Verg. dezer Vereen. dit jaar vroeger gehouden dan gewoonlijk. De reden is: de behoefte aan de toestemming der Alg. Verg. voor het sluiten van een nieuwe en groote geldleening. De voortdurende talrijke aanvragen om plaatsing van patiënten maakt spoedigen uitbouw van de Stichtingen noodig, die ook geacht wordt in het belang te zijn van de Stichtingen zelve. In den bidstond, 's avonds te voren, ten 8 ure, in de Westerkerk te Utrecht, Cathrine Singel, zal Ds. Feringa van Zaandam D. V. voorgeaan.

Zijn de voornaamste voorstellen zeer gewichtig, ook de »Varia" verdienen algemeene opmerkzaamheid en belangstelling. De opleiding van verplegers en verpleegsters is reeds op gang, maar — hoe lang nog zal de broodnoodige Christelijke opleiding van geneesheeren en in 't bijzonder van psychiaters toeven? 't Is reeds jaren geleden, dat het Bestuur der Vereen. zich heeft gewend tot H.H. Directeuren van de Vrije Universiteit, met den wensch dat die inrichting een begin zou maken met deze opleiding. Tot nu toe is echter nog geen medisch uitspruit aan den stam der V. U. te zien. Waarom niet? Indien men wachten zal tot ineens een min of meer volledige medische faculteit kan worden bezet, dan zal de Christelijke beoefening der medische wetenschap wel een »doode letter" op het program blijven, of worden.

Naar onze bescheiden meening is het voor de eenige Christelijke inrichting in ons land, die als Universiteit is opgetreden, een onafwijsbare roeping voor het Koninkrijk Gods, en een voorwaarde van eigen opbloei.

om niet te zeggen: voorwaarde van levensbehoed, dat allens niet alleen de faculteiten voor de letteren en de rechtsgeleerdheid met eenige leerstoelen worden versterkt, maar ook dat met de andere faculteiten, en allereerst met de *geneeskunde*, een kloek begin worde gemaakt. Gebeurt dat niet, kan dat, om welke redenen dan ook, niet — dan behoort o. i. de vraag te worden overwogen door de leden der Vereeniging, en door alle andere voorstanders van Christelijke psychiatrie en van de Christelijke geneeskunde in 't gemeen: of op andere wijze in dezen dringenden, schreienden, nood zou te voorzien zijn.

Nog is er hulp noodig.

Uit „Bethesda” nemen wij over de volgende bede om hulp: nu niet door geld, maar door *harten*, door *mensen*, die zich uit liefde voor Christus geven kunnen en willen tot dit noodige werk, tot dezen dienst des Heeren onder de ellendigen.

„Van de drie nieuwe paviljoens op Veldwijk konden er maar twee in gebruik worden genomen. De opening van het derde moest nog worden uitgesteld wegens gebrek aan voldoende personeel. Het is een paviljoen, ingericht voor 40 rustige vrouwen. Reeds is er voor tal van patienten plaats gevraagd, maar zoolang het vrouwelijk personeel niet tot het benodigd getal is aangevuld, moet de plaatsing der lijdenden worden geweigerd.

Mag dit lang zoo blijven? Waar zijn de jongedochters van christelijke belijdenis, die ons willen komen helpen en tevens eenige geschiktheid bezitten voor dit werk der christelijke liefde?

Tot ons leedwezen konden van degenen, die aan onze eerste oproeping gehoor gaven, enkelen niet in aanmerking komen, of wegens het ontbreken van een voldoende gezondheidsattest, of om eenige andere reden.

En zoo zien wij ons genoodzaakt, nog eens eene dringende roepstem in het land te doen uitgaan tot jongedochters, die den Heere wenschen te dienen in de verzorging onzer zoo zwaar bezochte medemenschen.

Ongetwijfeld zijn er nog gezinnen genoeg, waar zonder al te groote opoffering eene dochter des huizes kan worden gemist om een werkring te vinden, waarin zij minstens even nuttig kan zijn als tehuis.

Wij nemen de vrijmoedigheid, om den dringenden nood van zoovelen, voor wie christelijke verpleging wordt gevraagd in onze gestichten, aan de conscientie van onze christelijke jongedochters en hare ouders niet te leggen.

Ook voor jongelingen is er nog plaats. De christelijke pers, die ons bij de vorige oproeping zoo trouw geholpen heeft, bewijze ook nu hare goede diensten, door opname van dit stukje.

M. J. v. D. H.

„Zou toch jammer zijn, wanneer een paviljoen op „Veldwijk” onbewoond moest blijven uit gebrek aan verpleegpersoneel.” Zoo schreef dezer dagen een broeder in „De Roeper”. We zijn het daarmede volkomen eens. Voor den arbeid, voor de verzorging der patienten, die de hoofdzak is en blijven moet van alle bemoeienissen van allen die in en die voor de Stichtingen en voor de Vereeniging arbeiden, is een voldoende aantal van geschikte verplegers en verpleegsters van zeer groot belang. Zonder dezen zou geen enkel paviljoen aan doel en roeping ook maar eenigermate kunnen beantwoorden.

God alleen kan ook deze gaven schenken. Doch Hij wil ook daartoe menschen gebruiken. Dat ieder het zijne doe, door die gaven op te merken, en op te wekken en aan te moedigen tot dit werk in het Koninkrijk Gods!

L. LINDEBOOM.

Buitenlandsche Kerken.

Een voortdurend lijden. De toestand der Armeniërs is nog altijd treurig. Wel hoort men niet meer van openlijke vervolging als vóór een paar jaren, maar toch staan ze nog aan allerlei onderdrukking bloot. De gezondheid der Turken tegenover hen is nog dezelfde en er is weinig noodig om den haat der Mohammedanen tegen de Christenen wederom tot bloedige tooneelen te doen overgaan. Hoe Turksche ambtenaren zich tegenover de Armenische vluchtelingen gedragen, blijkt uit een brief van Dr. Melik Beglarian te Varna in Bulgarije aan Dr. Lepsius, den schrijver van „Armeniërs und Europa,” waarvan ook een Hollandsche vertaling verschenen is. Dr. Beglarian schrijft over de vluchtelingen, die gedurende de jongste vervolging uit Turkije naar Bulgarije uitgeweken zijn, o. a. het volgende:

Het arme volk hier is het ongelukkigste op aarde. Zij kunnen hier niet leven. Er zijn ongeveer honderd families, die werk gevonden hebben; nagenoeg een gelijk getal heeft zich tot bedelen begeven en is daaraan zoo gewend, dat zij er in volharderen willen. Maar velen willen gaarne weer vertrekken, omdat zij in Konstantinopel en elders werk vinden kunnen, terwijl zij hier honger lijden moeten.

Ik achtte mij geroepen, en daarmede mijn arbeid hier gefindig, de arme menschen te helpen, naar hun vaderland terug te keeren. Bij mij hadden zich 128 personen aangemeld, die gaarne zoo spoedig mogelijk wilden vertrekken. De Turksche consul maakte echter allerlei ongehoorde bezwaren. Hij had vast besloten de mannen niet te laten vertrekken. Gisteren gaf hij tien vrouwen, die hij met name noemde, verlof, maar heden hoorde ik, dat niet ééné gaan mocht. De arme menschen waren bedroefd en radeloos, en verzochten mij dringend om hulp, zodat ik zelf naar den Turkschen consul ging. Nadat ik een kwartier met hem gesproken had, zeide hij, dat al de vrouwen konden gaan. Toen kwam ik met 58 vrouwen bij hem en bleef twee uren tot al de passen in orde waren.

Zij, die geheel alleen waren, ontvingen verlof, maar zij, die mannen, broeders of zonen boven de twaalf jaren hadden, werden

teruggewezen. Ik heb dikwerf treurige en verschrikkelijke dingen gezien, maar de uren bij den consul doorgebracht, zal ik nooit vergeten. Hij zat daar dreigend als een beul; de arme vrouwen waren bleek, zwak, hongerig; hare handen trilden zoo, dat zij den doek of het papier, waarin de pas gewikkeld was, nauwelijks los konden doen; en terwijl hij den pas inzag, zagen zij hem zoo smeekend en met zooveel angst aan, alsof zij zware misdadigers waren. Gij hadt de radeloosheid en vertwijfeling eens moeten zien, als hij „neen” zeide.

In de wachtkamer waren de mannen, maar zij waagden het niet nader te komen. Een, die het deed, werd weggezonden. Dit was het laatste, wat die ongelukkigen doen konden. Werk is hier niet, en wat zullen zij beginnen. Heden heb ik gezien, wat vertwijfeling is. Wanneer zal aan deze ellende een einde komen? Omdat de vrouwen zeiden, dat de consul zeer norsch tegen haar was, bleef ik er tot bij al de passen nagezien had. Wel heeft hij toen geen enkel beleedigend woord gesproken, maar toch ging alles toe als bij eene inquisitie.

Met tranen in de oogen verzocht hem eene bejaarde vrouw, die een 17-jarigen zoon heeft, haren pas af te teekenen, want hier moest zij van honger sterven, wijl zij niet bedelen kon, en in Konstantinopel had zij een klein huis en daar kon zij ook werk vinden. Een steen zou zich erbarmen hebben, maar de Turk bleef gevoelloos. Ik bad in dat oogenblik tot God, om kalm te blijven.

Nu kan ik morgen 48 vrouwen naar het schip brengen, maar vele honderden moeten hier blijven zonder brood, zonder werk, zonder hoop voor de toekomst en — wat het treurigst is — zonder vrede met God in Christus. Nooit heb ik zoo gevoeld, wat het Woord van God beteekent in het leven van den mensch. Hoe gansch anders zou de toestand van deze arme menschen in hunne omstandigheden zijn, als zij Jezus kenden.

Hoe dikwerf kwamen zij bij mij weenend en klagend, dat zij van honger zouden sterven. Thans weenden zij niet, zij vraagden ook niets, zij kwamen met verbleekte aangezichten, waarop vertwijfeling te lezen stond, verstomd en bevend tot den Turk. Deze aangezichten vergeet ik nooit.

Tot zoover Dr. Melik Beglarian. Hoe groot blijft nog steeds de geestelijke en lichamelijke nood der verdrukten Armeniërs.

Een predikant uit zijn ambt ontzet. De predikant Schall te Bährdorf, als één der bekendste en ijverigste predikanten van Brunswijk genoemd, is onlangs uit zijn ambt ontzet, omdat hij, zooals de beschuldiging bericht, den eerbied voor de geestelijke en wereldlijke overheid niet getoond heeft. En wat was dan zijne misdaad? Hij achtte, dat die geestelijke en wereldlijke overheid niet medewerkte tot bevordering van den godsdienstigen toestand des volks, maar door het toelaten van door Gods Woord verbodene dingen het godsdienstig peil des volks verlaagde. Daarover had hij zijne bezwaren bij de regeering ingediend. Dit noemt men gemis aan eerbied. Of hij dit misschien in ietwat scherpe uitdrukkingen gedaan had, vonden wij niet vermeld.

De „Deutsch Evang. Kirchenz.” zegt er van: „Deze veroordeeling schijnt ons een der zeldzaamste bladzijden in de geschiedenis der landskerk te zijn en zij heeft nadere toelichting noodig, waarbij wij er op rekenen, dat de stof door pastor Schall zelf geleverd zal worden. Schall heeft geen oogenblik gedacht, dat men tot zijne afzetting zou besluiten, omdat in elken staat door de wet aan alle staatsburgers de vrijheid gewaarborgd is, hunne bezwaren kenbaar te maken.”

Ook in Brunswijk heeft men over deze daad zijne afkeuring te kennen gegeven, en velen vragen, hoe men het heeft durven bestaan een getrouw, ijverig en begaafd predikant uit zijn ambt te onzetten, omdat hij bezwaren oppert tegen bestuurs-handelingen, terwijl men vele predikanten geheel ongemoeid laat, hoewel zij openlijk en duidelijk bewijzen, geen eerbied te hebben voor de H. Schrift, voor Christus, voor de belijdenis enz.

Zoo gaat het meer, om de eer van God en den eerbied voor zijn Woord zich niet bekommerend, eischt men die streng voor de instellingen van menschen.

SCHOLTEN.

ALLERLEI.

Uit Friesland trekken nog steeds menschen, ja heele gezinnen, naar Duitschland, vooral naar Gronau, om boerenarbeid of fabriekwerk te verrichten. Uit Sloten alleen vertrokken in de laatste drie maanden dertig personen. Vooral kinderen met gezinnen kunnen op de fabrieken een goed weekgeld verdienen.

De gemeenteraad van Barradeel heeft met tien tegen drie stemmen besloten, zijne vergaderingen met gebed te openen.

Aan het Dagelijksch bestuur van Barradeel is door de afdeling „Patrimonium” een adres ingediend tot handhaving der Zondagswet, vooral met het oog op de herbergen en het kaartspelen. De Geref. kerken te Sexbierum, Oosterbierum, Tzummarum, Firdgum, Minnertsgr. en de Herv. kerk van Oosterbierum hebben adhaesie aan het adres betuigd.

Door de Ned. ver. van Christ. Kantoor- en Handelsbedienenden is een Plaatings-bureau geopend, — adres den Secretaris, den heer A. J. Boom, 1e Helmersstraat 105, te Amsterdam, — om in vacatures te helpen voorzien en allerlei inlichtingen te geven.

De meergemelde oppasser uit het Krakkinnigen-gesticht te Franeker is veroordeeld tot 5 gulden boete, — en tevens ontslagen als oppasser.

1 en 2 Juni zal te Amsterdam een „2de Kerkelijk congres van Hervormden” gehouden worden. Vooraf zal 31 Mei een bidstond worden gehouden onder leiding van Dr. G. J. van der Flier te 's-Gravenhage. — Door Ds H. Pierson zal het onderwerp ingeleid worden: Wederinvloering van het onderzoek naar het vaderschap is een eisch, welken de Ned. Herv. kerk aan de overheid heeft te stellen, teneinde hare roeping te vervullen zoowel tegenover de buiten echt geboren kinderen als tegenover hunne ouders en de geheele gemeente. — Dr. J. A. Gerth van Wijk zal een referaat leveren over: De Kinderdoop in zijne betekenissen voor onze kerk en het koninkrijk Gods.

De Ned. Militairen-Bond hield zijn 27ste Alg. verg. te Utrecht. De penningmeester, generaal H. W. van Marle, was weder ter vergadering, hersteld van eene ernstige ziekte. De Bond telt thans 23 afdelingen met 1466 leden en 1165 begunstigers. De inkomsten bedroegen het laatste boekjaar f 9072,60 en de uitgaven f 8909,84. De heer M. Koorstra werd als vertegenwoordiger van den Bond eervol ontslagen en vervangen door den heer M. Leenhard van Assen. Er werd besloten van het houden van een Velddag af te zien. De vergadering verklaarde ook, eene regeling van de financiële verzorging van huisvaders op hun ouden dag wenschelijk te achten. Ook besloot men te trachten, samenwerking te verkrijgen tusschen kerkeraden en de besturen der Tehuizen.

De Spurgeons Tabernaacle, die dezer dagen door den brand vernield is, werd van 1859—1861 gebouwd voor f 420000. De assurantie-vergoeding zal niet alles kunnen dekken. De kerk bevatte 6000 zitplaatsen, amphi-theaters-gewijze gebouwd. Voorts was er een vergaderzaal bij voor 900 menschen; een Zondagschool voor 1000 kinderen; behalve de keukens en provisie-kamers enz. voor gemeentelijke vergaderingen en allerlei Christelijke bijeenkomsten, die nu en dan gehouden worden. Onder de toebereiding van het maal voor de gemeentelijke jaarvergadering, die zou gehouden worden, is de brand ontstaan.

C. M.

„La Prospérité”: De Voorspoed, is een Fransche vereeniging tegen het alcoholgebruik, die een blad heeft en een werk-gesticht voor dranklijders, waar deze gratis worden opgenomen. Zij is louter burgerlijk, niet kerkelijk en de Algemeene raad van de Seine ondersteunt haar. Zij telt 250 leden te Parijs en heeft de beginselen der geheel-onthouding. Wie daar inkomsten, moeten papieren zakken plakken, kranten vouwen enz. Om de verpleegden nu geheel onder opzicht te houden, tracht men ook slaap-gelegenheid aan dit werkhuis te verbinden. Het blad der vereeniging bestaat reeds twee jaren.

In Algiers was eene bierbrouwerij, waar in één jaar drie pachters achtereenvolgens beproefden de zaak staande te houden, maar zij reenderde niet. De laatste nam daarop de „Judenhetze” te baat. De naam werd, in groote letters: „Groot Anti-Joodsche Brouwerij”. Vervolgens hing men een levens-groeten, kartonnen Jood over de tafeltjes, die aan een galg bengelde. Hij had kreften-pooten en tengelachtige handen. Binnen kort liep toen de kroeg vol, met honderden. Voorts kwam de redacteur van een anti-Joodsch blad er redevoeringen houden tegen de Joden en wees aan, hoe men ze uit Algiers moet verwijderen. Slechts enkele stemmen werden tegen die barbaarsche Joden-jacht vernomen.

Een neger uit Congo heeft aan den aartsbisschop van Canterbury den volgende brief geschreven: „Groot en uitnemend opperhoofd van den stam van Christus! De nedrigste uwer dienaren kust de zoomen van uw kleed, en verzoekt u, om aan zijne mededienstknechten meer Evangelien en minder rum te zenden. In de banden van Christus: Ugala.”

In Frankrijk is een dagblad verschenen „Fronde” geheeten, geheel door vrouwen bewerkt. Ter zijde van den titel staan de Republikeinsche, Protestantische, Russische en Israelietische kalenders. Dat wil zeggen, dat het noch clericaal, noch anti-Semietisch is. Onder de Protestantische rubriek komen ook Bijbelteksten voor. De richting van het blad schijnt liberaal, democratisch, maar onafhankelijk te zijn. Voor de vrouwen vraagt het politieke rechten en gelijkheid der salarissen met die der mannen.

De St. Pauls kathedraal te Londen kan 5500 personen zitplaatsen verschaffen. Onlangs echter, bij een specialen dienst door vrijmetselaren gevierd, werden er zooveel stoelen gevraagd, dat 9000 leden dezer vereeniging geen plaats konden krijgen.

De Classis Zierikzee heeft praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar gesteld den heer G. Wisse, Candidaat te Kamperland op N. Beveland; en peremptoir den heer R. Koolstra, beroepen tot predikant te Haamstede.

Scheurkalenders in de Kazerne.

Door A. G. Huiges, Onstwedde: van de Geref. Jongelings-vereeniging f. 1. — Met hartelijke dankzegging voor deze bijdrage, herinneren we nog eens aan hetgeen we reeds vroeger onder de aandacht hebben gebracht, n.l. dat de gelden, die we ontvangen, zonder dat het doel, waarvoor zij bestemd zijn, er bij wordt vermeld, gerekend worden te zijn gezonden voor de Zending onder de Joden. Derhalve gelieve men de bestemming van hetgeen voor de Kalenders wordt gezonden, duidelijk aan te wijzen. Ook nu hebben we weer een paar postwissels ontvangen, waarop de bestemming niet was vermeld.

Voorts hopen we, dat en voor de Zending

Onder Gods oude volk, en voor de Scheurkalenders in de Kazerne, veel wordt ontvangen.

E. KROPVELD.

Waddingsveen, 29 April '98.

KLACHTEN.

Van meer dan een zijde hoorden we klachten over de werking van het besluit der Generale Synode inzake het onderhoud van Em. pred., hunne wed. en wezen. Een Classis (die van 's-Gravenhage) heeft reeds een geheel nieuwe *Pensioenregeling* aan het oordeel der kerken onderworpen; waarschijnlijk uit overtuiging, dat het besluit der Synode, zooals het daar ligt, in dezen tijd en onder omstandigheden waaronder wij leven, onuitvoerbaar is.

In verband hiermede werd ons toegezonden een klacht over het feit, dat een pred. wed. (en wij weten, dat er meer zijn dan die ééné) door de nieuwe regeling in de grootste moeilijkheden is gekomen, doordien zij niet op den gewonen tijd het geld ontving, en tengevolge waarvan natuurlijk een zeer onaangename toestand geschapen werd.

Zij schreef aan den kerkeraad, van wien zij voortaan haar onderhoud moet ontvangen, doch kreeg geen antwoord. Ook geen antwoord op herhaald schrijven. Eindelijk schreef de praeses van dien kerkeraad, dat niet vooruit betaald werd, en de wed. daarop niet moest aandringen. Brief en bericht werden opgezonden aan de j.l. gehouden vergadering van deputaten der Algem. Kas, doch verandering is natuurlijk niet te wachten, daar deze deputaten hiertoe niet in staat zijn. De familie dezer weduwe is hier over verstoord en vraagt: „Of dit wellicht een nieuwe uitlegging is van Jac. 1: 27?”

Die vraag heeft o. i. niets te maken met de onderhavige zaak. Daarenboven is de nieuwe regeling grootelijks in 't belang der Em. pred. en der weduwen.

De moeilijkheid zit maar, stel dat alles in de toekomst geregeld loopt, in den eersten termijn. Wettelijk is daar, voor zoover wij het begrijpen, niets aan te doen. Ook de dienstdoende predikanten worden niet vooruit betaald, maar eerst aan 't einde der maand of het kwartaal. Zij moeten zien, hoe zij die eerste maand of dat eerste kwartaal doorkomen.

Het eenige, wat hier helpen kan, is praktische wijsheid, mededogen en welwillendheid om zwakken te hulp te komen. Deze dingen kan men echter niet door eischen te stellen verkrijgen. Worden die van de zijde der machthebbers niet in beoefening gebracht, kan men zich niet in eens anders toestand verplaatsen, dan blijft de zwakke met de bezwaren zitten.

Recht op vooruitbetaling bestaat er, zoover ons bekend is, niet.

Maar wij brengen deze aangelegenheid toch onder de aandacht der kerkeraden wien zulks aangaat, of het dienen mocht om hen te bewegen aan de bezwaren te denken van hen, die geheel van hunne beschikking afhankelijk zijn.

Een klacht van geheel anderen aard ontvingen we naar aanleiding van het geschrift van Dr. Nieuwhuis, over de „Schepping en den Zondvloed,” en wel over de daarin beredeneerde stelling aangaande de scheppingsdagen. Hierover debat te openen in de *Bazuin* achten we in alle opzichten ongewenscht en ondoelmatig. Wie meent het gevoelen van Dr. Nieuwhuis te moeten bestrijden, doe dit in brochure-vorm, want zoo alleen kunnen zulke onderwerpen besproken worden, gelijk zij het waardig zijn.

Wij voor ons hechten aan de z. g. verklaringen van natuur- en wiskundigen aangaande de schepping en de scheppingsdagen geen waarde. De eenvoudige en voor geen tweerlei uitlegging vatbare woorden der H. Schrift hebben voor ons alleen gezag, en hooger waarde dan alle bespiegelingen van natuur- en aardkundigen saam. Toch achten we het onbillijk om de poging van geloovige mannen, die het ongelooft ook op dit gebied weerstaan, en het gezag van Gods Woord, op hunne wijze, zoeken te handhaven, aanstonds in verdenking te brengen, en uit hunne welgemeende, zij het ook niet aanneembare theorieën, terstond het ergste af te leiden.

De vraag: of we in het Scheppingsverhaal aan gewone dagen en nachten of wel aan tijdperken moeten denken van eenige duizenden jaren, is een oude bekende. Zij die het laatste gevoelen toegedaan zijn, zien op geen tienduizend jaar meer of minder, en loogen, wat ons betreft, dit onder elkan-der uitmaken. Wij houden ons aan het eenvoudige woord, dat alle rustdagen in onze kerken gelezen wordt: *Zes dagen zult gij al uw werk doen, want in zes dagen heeft de Heere den hemel en de aarde gemaakt*, en we zouden geen enkele reden weten te noemen, waarom het woord „dag” in het laatste zindeel een andere betekenis kan hebben dan in het eerste.

Mitsdien zijn wij van oordeel, dat de kerken verstandig zullen doen door van zulke bespiegelingen geen groote zaken te maken. Werd het *Scheppingswonder* aangetast, dan zou het misdadig zijn dit te laten passeeren. Maar in de brochure van Dr. N. blijft het Scheppingswonder in volle kracht en heerlijkheid bestaan. Wil men echter met deze en soortgelijke zaken den kerkrechtelijken weg inslaan, men doe het; doch dan bederve men de kerkrechtelijke handeling niet, door vooraf zelf reeds het vonnis uit te spreken.

GISPEN.

Ingezonden.

Mijnheer de Redacteur!

De meeningen van den schrijver der *Politieke Beschouwingen* in de *Bazuin* van 29 April l.l. aangaande de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zon ik niet gaarne onweersproken laten.

Ze berusten op vermoedens, kwalijk be-

wijsbaar en waarvoor in de geschiedenis van het volk, dat in 1861 de vrijmaking der slaven bekampte, geen grond is te vinden. Ook in dien roemrijken tijd ontbrak het afkeurend en kwaadsprekend oordeel van de openbare meening in Europa niet; maar dat oordeel is gelogenstraft, en zwijgt met schamte.

Er is inderdaad van Antirevolutionair standpunt reden genoeg om ten aanzien van den tegenwoordigen oorlog af te wijken van het algemeen geroep der liberale bladen.

Hebben niet de Vereenigde Staten lang genoeg geduld gehad met hetgeen in Cuba voorviel? Was het niet meer dan tijd, dat na de sinds lang gegeven waarschuwingen, aan die vertoogen klem werd bijgezet, en aan Spanje beduid werd, dat het niet ongestraft met het machtige Rijk den spot dreef? Was het niet meer dan tijd, dat de Vereenigde Staten de rechten hunner onderdanen op Cuba, zoo lang reeds verzaakt, handhaafden? Behoefde Noord-Amerika het langer te dulden, dat de voorraadschepen, afgezonden tot onderstand voor de rampzalige verhongerende bevolking van Cuba, door de Spanjaarden werden buit gemaakt om hunne slecht verzorgde soldaten te voeden?

En, wat de beweegreden tot tusschenkomst uit een drijfveer van menschelijkheid aangaat: wordt het van Antirevolutionaire zijde gewraakt, dat Cromwell door zijne interventie de vervolging der Waldenzen stuitte? Of ook, dat Napoleon III in 1862 door eene enkele bedreiging tegen den verwenschten Turk het bloedbad der Armenische Christenen deed staken?

Het zal dan loffelijk heeten, dat de Czaar van Rusland op hetzelfde oogenblik, waarop hij den eed zweert, dat hij de Christenheid zal verdedigen, de gruwelen van Armenië ongehoord laat voortgaan; dat Engeland bij elk tractaat met den Sultan de rechten der Armenische Christenen waarborgt, maar het kalm aanziet, dat die bedingen worden geschonden, dat de Keizer van Duitschland zich voorbereidt om van dien moordenaar der Christenheid beleefdheden aan te nemen — te Jeruzalem, op den berg Sions!

Wie mag zich het recht toekennen om, wanneer de Regeering der Vereenigde Staten aan den jammervollen strijd een einde maakt, ook ter wille der menschelijkheid — zoo niet vooral daarom — deze beweegreden huichelarij te noemen?

Veroveringszucht, gierens naar uitbreiding van grondgebied, was tot nu toe de politiek der Vereenigde staten niet.

Zal ze het voortaan zijn? Het schijnt veiliger, vooral van Christelijk standpunt, de beschuldiging van huichelarij op te schorten, totdat de waarheid daarvan uit daden en feiten blijken mocht.

C.

U., 3 Mei.

Het doet mij tot op zekere hoogte genoegen, dat de geachte schrijver van bovenstaand stuk eene andere meening aangaande de Vereenigde Staten van N. Amerika in betrekking tot den oorlog met Spanje koestert dan ik in de *Bazuin* van 29 April heb genit.

Op allerlei gebied doet zich onder de broederen wel eens verschil van gevoelens voor, en 't zou zeker opmerkelijk zijn, indien dit ook niet eens het geval ware op het terrein der buitenlandsche politiek. Ik zou dan ook niet de minste behoefte hebben aan een nawoord in dezen, indien de geachte schrijver niet in zekere opzichten jegens mij onbillijk ware.

10. Zegt de geachte schrijver, dat ik de beweegreden van de Vereen. Staten om aan den jammervollen strijd op Cuba een einde te maken — ook ter wille der menschelijkheid — „huichelarij” zoo „genoemd” hebben. Ik heb echter daarvan met geen enkel woord gesproken. Integendeel. Zoolang Spanje naliet ernstig naar bevrediging op Cuba te streven, heb ik dat streng gegespt, evenzeer als het, in strijd met het volkenrecht, steunen der opstandelingen met wapenen en oorlogswapenen van de zijde der N.-Amerikanen.

20. Beweert de G. S., zoo maar zonder eenig bewijs, dat mijne meeningen slechts „berusten op vermoedens.” Ik heb echter voor mijne meening verschillende redenen opgegeven, juist uit „dadens en feiten der laatste weken gebleken” — maar met geen enkel woord zelfs worden deze weêrlegd.

30. Zoekt de G. S. zich te sterken met enkele gevolgtrekkingen uit mijne meening te maken, die op eenvoudigen mischien indruk maken, maar al heel weinig klemmen, omdat ze of niet volgen uit mijne meening of op geheel andere zaken als tusschen ons in geschil toegepast worden. Ik heb bijvoorbeeld steeds de houding der Mogendheden inzake de Turksche gruwelen in Armenië afgekeurd, maar evenzeer hun zucht om te kapen, hetzij van Turkije, hetzij van Egypte, hetzij van China. Zeker de Vereenigde Staten mochten politiek intervenieeren om, „ook ter wille der menschelijkheid,” een einde aan den jammervollen strijd te krijgen; maar zij mochten niet een oorlog beginnen, ook om dollar of bezit, juist nu Spanje was begonnen aan Cuba's zelf-regeering, aan den lijdenden daar steun, en aan de opstandelingen zelfs vrede te geven, indien dezen dit wilden. Slechts dit laatste heb ik betoogd, en dat betoog is niet weêrlegd. Trouwens zelfs in N.-Amerika ontbrak het niet aan dagbladen, en nog al van de partij van den President, die er niet anders over dachten.

NOORDTJII.

Bockaankondiging.

De Handelingen der Apostelen, uitgelegd door Joh. Calvijn. De vertaling van Joh. Florianus, herzien naar de uitgave van Joh. Corpus Reformatorum en in de tegenwoordige spelling overgebracht door G. Wielinga, v. d. m. Kampen, J. H. Kok, 1898. Afh. 1.

Om verschillende redenen kan deze uitgave met blijdschap worden begroet. Vooreerst is de nitlegging, die van de Handelingen

hier aangeboden wordt, van niemand minder dan van Calvijn, wiens exegetische arbeid ten allen tijde op hoogten prijs is geschat. Ten andere is met de uitgave van deze Verklaring der Handelingen Calvijn's uitlegging van het N. Testament in onze tegenwoordige taal voltooid. En ten derde is het verblijdend, dat onze jeugdige predikanten bij hunnen drukken gemeentelijken arbeid nog lust en kracht behouden, om althans een gedeelte van hun tijd aan wetenschappelijke studien te wijden.

Wij twifelen dan ook niet, of deze uitgave van Calvijn's Verklaring op de Handelingen zal een gunstig onthaal vinden. De vertaling is zuiver en laat zich aangenaam lezen. De uitvoering is duidelijk en net. Moge een ruim debiet den arbeid van Vertaler en Uitgever beloonen!

Kampen.

H. BAVINCK.

Het Socialisme door S. Ulfers. Tweede onveranderde uitgave. Amsterdam, D. B. Centen 1898. Prijs f 3,90.

Het verwondert niet, dat van het werk van Ds. Ulfers over het Socialisme reeds zoo spoedig een tweede druk noodig was. Op heldere, levendige, boeiende wijze wordt hier eene uiteenzetting, daarna eene beoordeeling van het stelsel der socialistischen geveven, en aan het slot ook een betere weg aangewezen tot oplossing van de maatschappelijke vraagstukken.

Het socialisme moge in den laatsten tijd in ons vaderland als partij door innerlijke verdeeldheid verzwakt en der ontbinding nabij gebracht zijn: socialistische denkbeelden dringen toch hoe langer hoe meer in allerlei kringen van ons volk door en zullen in de toekomst eene nog veel grotere heerschappij erlangen.

Daarom kan een boek als van Ds. Ulfers zijn nut doen, en het heeft dit reeds gedaan.

De socialistische toekomststaat wordt hier getrouw en naar waarheid geteekend en daarna aan eene rechtvaardige critiek onderworpen. Elk, die van den socialistischen staat nog zijn heil verwacht, kan door het boek van Ds. Ulfers van de onmogelijkheid zijner idealen overtuigd worden.

Wij wenschen daarom dit boek in veler handen. Niet dat het in elk opzicht bevredigen zal. Maar dat kan ook niet. Met den tijdelijken vorm, waarin het socialisme is opgetreden, valt het beginsel zelf nog niet. Positief moge het zwak zijn, in zijne critiek op de maatschappelijke toestanden is het sterk. En een weg, om de sociale vraagstukken op te lossen, laat zich moeilijk aanwijzen. De maatschappelijke verhoudingen zijn zoo ingewikkeld, dat elk slechts een zeer klein gedeelte ervan overzien kan. Nieuwe toestanden schijnen te worden voorbereid, waarvan ook de kundigste zich geen voorstelling vormen kan. We gaan eene eeuw te gemoet, waarin, wat thans onmogelijk heet, misschien zal blijken zeer goed te kunnen bestaan.

Maar hoe dit zij, ook op den beteren weg, dien Ds. Ulfers aanwijst, is er voor ieder mensch en inzonderheid voor den Christen nog veel tot verzachting der ellenden en tot leniging der nooden te doen. Moge het belangrijke geschrift van Ds. Ulfers velen aansporen, om elk in zijn kring te doen, wat zijne hand vindt om te doen.

H. BAVINCK.

Kampen.

ADVERTENTIE.

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen **ZOON**.

A. H. BERGMAN—
BRUMMELKAMP.

PRETORIA, Z. A. R.,
27 Maart '98.

Heden werden wij verblijd door de geboorte van een welgeschapen **dochter**.

E. H. DIK.
J. DIK—
HOOLSEMA.

AMSTERDAM,
3 Mei 1898.

Voor de vele en hartelijke blijken van deelneming in mijn smartelijk verlies, door het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot, betuig ik mijn vriendelijken **dank**.

WED. S. Vlieg—
V. D. WAL.

ZUIDHORN,
April 1898.

Bij dezen betuigen wij onzen hartelijken **DANK** aan allen, die ons be- wijzen van deelneming betoonden, gedurende de ziekte en het overlijden van onzen geliefden Vader, Behuwd- en Grootvader.

Uit aller naam,
J. VERLARE.

KRUIJNINGEN,
21 April 1898.

Aan allen, die van hunne deelneming in ons verlies blijk gaven, betuigen wij onzen hartelijken **DANK**.

Heden verblijdde de Heere ons weder met de geboorte van een welgeschapen **zoon**.

H. ALTING.
S. A. ALTING—
BORSBOOM.

VOORSCHOTEN,
27 April 1898.

Voor de vele blijken van deelneming door hen ontvangen bij het overlijden van hunne geliefde Echtgenoot, Moeder en Grootmoeder, betuigen ondergeteekenden hunnen hartelijken **dank**.

C. HUIZENGA.
Ds. J. HUIZENGA.
G. HUIZENGA—
DOORNBOOS.
C. HUIZENGA JR.
R. HUIZENGA.

TEN POST.
2 Mei 1898.

Zondag den 8sten Mei hopen onze geliefde Ouders **Andries W. Nijenhuis** EN **Grietje J. Klooster** hunne **vijf-en-twintigjarige Echtvereniging** te herdenken. Namens hunne Kinderen, **W. NIJENHUIS.** **P. NIJENHUIS—** **HARTHOLT.**

Psalm 126: 3.
Zoo de Heere wil en zij leven, hopen onze geliefde Ouders **D. GOEDE DZ.** EN **GUURTJE de BOER** den 8sten Mei hunne **25-jarige Echtvereniging** te herdenken.

Dat de Heere zijn onmisbaren zegen op hen in ruime mate doe nederdalen, is de wensch van

hunne dankbare Kinderen, **Behuwd- en Klinkind.** **LANDSMER,** Mei '98.

D. V. hopen onze geliefde Ouders **J. M. TIEPKEMA** EN **K. A. STEENSMMA** den 10den Mei a.s. hunne **25-jarige Echtvereniging** te herdenken. **Hunne Kinderen.** **HEERENVEEN,** Mei 1898.

Zoo de Heere wil en zij leven, hopen onze geliefde Ouders **J. P. VAN HERP** EN **A. DE VISSER** op 15 Mei a.s. hunne **25-jarige Echtvereniging** te herdenken. **Hunne dankbare Kinderen** **TERNEUZEN,** Mei 1898.

Eben-Haëzer.
Zoo de Heere wil en zij leven, hopen onze geliefde Ouders **DIRK GROENVELD** EN **CORNELIA BOL** den 16 Mei a.s. hunne **25-jarige Echtvereniging** te herdenken. **Hunne dankbare Kinderen,** **N. GROENVELD.** **P. GROENVELD.** **K. GROENVELD.** **ST. MAARTEN,** 6 Mei 1898.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, onze hartelijk geliefde Echtgenoot en Vader

J. P. MOBACH, in den ouderdom van 71 jaren, na eene echtvereniging van bijna 48 jaren. Zwaar treft ons deze slag, maar de zekerheid, dat hij het loon eens getrouwen dienstknechts ontvangt, is onze eenige troost.

WED. J. P. MOBACH EN KINDEREN.
UTRECHT,
15 April 1898.
Door omstandigheden eerst heden geplaatst.

De kerk te dezer plaatse werd Vrijdag j.l. in rouw gedompeld. Een harer Ouderlingen,

Seine Lamberink, is de eeuwige ruste ingegaan. Zijn trouwe diensten gedurende ettelijke jaren, eerst als diaken, daarna als opziener, zullen in gedachtenis zijn. Klein bij zich zelve, was hij groot in 't Koninkrijk Gods.

De raad der kerk te Heemse A., **G. DOEKES, Pres.** **C. SCHUTTE, Secr.**

Heden overleed, in het vast vertrouwen op zijnen Heer en Heiland, onze geliefde jongste zoon en broeder

JACOB, in den nog jeugdigen leeftijd van ruim 20 jaren. **C. WAGENAAR J.Gz.** **A. WAGENAAR—** **MADDEROM** en Kinderen. **BROEK DE LANGENDIJK,** 29 April 1898.

Heden behaagde het den Heere de jongste onzer kinderen **HILDA SWAANTINA,** oud bijna 7 maanden, tot zich te nemen. **T. NOORDEWIER** **E. NOORDEWIER—** **SJIPKENS** **MEPPIL,** 2 Mei 1898.

Gereformeerde Bewaarschool te Scheveningen.

Het Bestuur van bovengenoemde bewaarschool vraagt eene geëxamineerde

Hoofdonderwijzeres,

lidmate der Geref. kerken, op een salaris van **f 500.**

Sollicitatien worden ingewacht door den Voorzitter **J. VROLIJK,** Heemraadstraat 49, te Scheveningen.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders in Nederland, gevestigd te Utrecht.

Veertiende Algemeene Vergadering te houden te Utrecht op **Donderdag 12 Mei 1898** in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, des voormiddags ten **11 ure.**

Woensdag 11 Mei d.s. avonds ten **8 ure** zal in de Westerkerk op den Cathrein-Singel een ure des gebeds worden gehouden, waarbij de Heer **Ds. J. H. FERINGA** van ZAANDAM hoopt voor te gaan.

Aan de afgevaardigden der afdeelingen en corporatien wordt ter kennis gebracht, dat ter tegemoetkoming in de kosten, aan ieder afgevaardigde de reiskosten (retour 3e klasse) zullen worden vergoed.

De Secretaris, **H. W. VAN MARLE.** **AMSTERDAM,** 28 April 1898.

DENNEBOSSCHEN.

In een beschaafd Christelijk gezin **slaap- en zijkamer** met liefderijke verpleging aangeb. voor eene zwakke of zenuwlijdende Dame. Uitst. ref. bill. cond. fr. br. **lett. F. J. Hulp** postkantoor ERMULO.

H. H. WINKELIERS vinden een uiterst voordelig adres in

MANUFACTUREN bij **B. PEREBOOM,** **KNISPE.**

Extra dubbel gestoomde **VEEREN** à **27, 30, 35, 40, 50, 60, 80 cent het pond.** Fijnere soorten tegen uiterst lage prijzen. Zending boven **f 10 franco dichtst bijzijnde station.** Monsters gratis en franco.

J. KETEL RZ, Markt STEENWIJK.

Huis-, School-, Zaal- en Kerk-
ORGELS. in de grootste verscheidenheid.
BREEBAART'S ORGELHANDEL
Damrak 22 — Amsterdam.

GEREF. GYMNASIUM TE KAMPEN.

Het Toelatings-examen voor de verschillende klassen van het **Gereformeed Gymnasium te Kampen** zal D. V. gehouden worden op Vrijdag 8 Juli a.s. Men melde zich hiertoe aan, met opgave der klasse, voor welke men examen wenscht te doen, vóór den 1en Juli bij den Rector.

Programma's voor den Cursus 1898/9 met opgave van eischen enz. zijn te verkrijgen voor **f 0.25,** bij den boekhandelaar **G. PH. ZALSMAN.**

De Rector,

DR. F. F. C. FISCHER.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te Amsterdam, Keizersgracht 729.

Maatschappelijk Kapitaal: EEN MILLIOEN GULDEN.

Commissarissen: Mr. Th. HEEMSKERK, L. J. S. VAN KEMPEN, H. W. VAN MARLE, — deze door de verzekerden gekozen — Jhr Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN, J. E. N. Baron SCHIMMELPENNINGK VAN DER OYE.

Directeuren: H. J. VAN VULPEN en H. SERET.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen KAPITAAL en LEEFRENTE tot elk bedrag.

Aanvragen om Agentschap te richten tot de Directie of tot de Inspecteurs der Maatschappij.

De Maatschappij geeft „COMBINATIE POLISSEN” af, waarop bijzonderlijk de aandacht wordt gevestigd.

Prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

Verschenen bij **W. KIRCHNER** Rozengracht 55. Amsterdam:

DOOP en TUCHT

OF

klein tractaat van de tucht der kerken over haar „Gedoopte Leden.”

Aan de kerken aangeboden

DOOR

W. J. DE HAAS,

v. d. m. te Culemborg.

Prijs f 0,50.

Bij ZALSMAN te KAMPEN is verschenen:

Vaderlandsche Gezangen, der jeugd aangeboden

DOOR

J. P. SCHABERG.

In gelithog. afgedr. omslag, met portret der Koningin 15 cent, 50 Ex. à 14 ct., 100 Ex. à 13 ct., 200 Ex. à 12 ct., 20 Ex. à 11 ct., 300 Ex. à 10 ct., 500 en meer Ex. à 5 ct.

Ze is geschikt ter uitdeeling op scholen.

Verschenen bij den Uitgever

A. JONGBLOED

te LEEUWARDEN

GEDICHTEN DOOR **J. DEKKER,**

P. ed. bij de Geref. kerk te Kollum.

Prijs ingenaaid f 0,90 Gebonden f 1,25.

Ter uitdeeling aan kinderen op Zondagsscholen worden aanbevolen de

Gekleurde Cents-Prenten

over de Bijbelsche Geschied. O. & N. Test.

Bij toezending van het bedrag worden ze franco verzonden door **ZALSMAN** te Kampen.

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributien:

Door den heer H. van der Hoeven te Apeldoorn f 81,50; door den heer W. J. Oupstra te Heinoord van A. J. te O. B. f 3; door den heer J. Hartkamp te Maassluis uit Maassluis f 7,50; uit Rozenburg f 12; uit Schipluiden f 22; uit Maassluis f 23,50; samen f 65.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit).

Van de Geref. kerk te Gies f 17,01; van idem te Nieuwdoorn f 19,70; van idem te Ierseke f 10,60; van idem te Blerland f 4,69 1/2; van idem te Kruijningen f 9; van idem te Biezeling f 5,86; van idem te Heinkensand f 7,11 1/2; van idem te Borssele f 1,31; van idem te Wolfertsdijk f 9,40; van idem te Apeldoorn Bf f 18,50; van idem te Gamenen f 4,10.

Aan Schenkingen:

Door den heer H. H. Tuininga van de Vrouwenvereeniging te Bolsward f 5.

Voor de Bibliotheek:

Van het Departement van Koloniën: Overzichtkaart van Groot Afjeh en aangrenzende kuststaten; van den schrijver: Uit duisternis tot licht, Gols leidingen met E. Kropveld. 2e druk; van den schrijver: „Kinderen huns tijds” en „Vrij-Antirevolutionairen”. Een woord aan den heer A. J. Hoogenbirk door Jb. van Oversteeg; van het Seminarie te Grand Rapids; Catalogue of the Officers and Students of the Theological Seminary at Grand Rapids, Mich. 1897-98.

S. J. SEEFAT,

Penningmeester.

Hilversum.

Stoomdruk van Zalsman te Kampen.